

Τὰ ποιητικὰ τοῦ Δημητρίου Βικέλα δοκίμια περιλαμβάνονται ἐν τοῖς „Στίχοις του“ οὗς τὸ πρῶτον ἐδημοσίευσεν ἐν Ἀονδίῳ κατὰ τὸ 1862. Εἰς τούτους διαφαίνεται ἤδη ἡ ἀφελὴς χάρις τοῦ κατόπιν ἀρίστου διηγηματογράφου, διότι ἡ ποίησίς του εἶνε ἐρμηνεύτρια τῶν ἡμερωτέρων τῆς ψυχῆς παθῆσεων, τὴν ὀλίγην δ' αὐτῆς μελαγχολίαν βλέπομεν ἀμέσως διάσκεδαζομένην ὑπὸ γλυκειῶν ἀναμνήσεων ἢ ἐλπίδων. Τὴν συλλογὴν τῶν ποιήσεων τούτων ἐξέδωκεν ὁ συγγραφεὺς καὶ δευτέρον, τῷ 1885 ἐν Ἀθήναις, ἐν δὲ τῷ προλόγῳ χαρακτηρίζει αὐτὰς „ὡς ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὴν νεότητα καὶ τὴν ποίησιν“. Οὐδεμίᾳ ὁμῶς ἀμφιβολίᾳ, ὅτι ἡ δευτέρα κρυφίως τὸν παρακολουθεῖ ὡς διηγηματογράφον, γράψαντα „Τὸν Παπα-Νάρκισσον“ ἄνευ μέτρου καὶ ὁμοιοκαταληξίας.

Ἄλλ' αἱ λαμπραὶ μεταφράσεις τοῦ Δημητρίου Βικέλα εἶνε αὐτὸ τοῦτο ἐκδουλεύσεις πολύτιμοι ὑπὲρ τῆς ἀναγεννωμένης φιλολογίας μας, πρὸς ἃς ὁμοίως ἔχουσι μόνον οἱ Γερμανοὶ νὰ ἐπιδείξωσι διὰ τοῦ Wieland, ὅστις μεταφράσας καὶ αὐτὸς τὸν Σαίξπηρ προεβίβανε τὸ ἔδαφος εἰς τὴν μετὰ ταῦτα

φιλολογικὴν ἐν τῇ πατρίδι του ἀκμὴν. Πρότερον ἐγένοντο παρ' ἡμῶν ἀπόπειραὶ μεταφράσεως σαικσπηρεϊῶν δραμάτων, πάντες δὲ γνώριζομεν ποῦ καὶ τί κατήντησεν ἐν αὐταῖς ὁ δαιμόνιος τραγικός, ἀλλ' ὁ Βικέλας ἐπελήφθη τοῦ ἔργου μετ' ἀσυνήθην παρασκευὴν, ἐκκληροδότησε δὲ τῷ ὄντι τὰ ἀρίστα τῶν ἔργων τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ εἰς τὴν πτωχὴν τῆς πατρίδος του φιλολογίαν.

Καὶ ἄλλας ἄλλων ξένων ἀριστουργημάτων κατ' ἐκλογὴν μεταφράσεις, ὡς καὶ ἀπόσπασμα ὁμηρικῆς ἐδημοσίευσεν ὁ Βικέλας, σπουδαίας δὲ καὶ φρονίμους ἔγραψε διατριβάς ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ, καὶ ἐν τοῖς ἀρίστοις γάλλοις λογίοις καὶ ἀντιπροσώποις τῆς πολιτείας ἀναστρεφόμενος ἀνέγνωσε λαμπρὰν τῆς πατρίδος του ὑπεραπολογίαν προπέρουσι: *Le role et les aspirations de la Grèce dans la question d'Orient*. Καὶ διὰ πολλῶν δ' ἄλλων λυσιτελῶν δημοσιευμάτων, γαλλιστὶ συντεταγμένων, τιμᾷ ὁ Δημήτριος Βικέλας τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ, ὠφελεῖ δὲ καὶ τὴν πατρίδα του διὰ τῶν ξένων συμπαθειῶν, ἃς προσπορίζει αὐτῇ.

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΑΨΙ.

Αἱ ἡμέραι τῆς ἐβδομάδος παρὰ τοῖς Ἀραψι βαίνουσι κατ' ἀριθμητικὴν τάξιν, ἥτοι λέγονται, γιέβμυλ-ἄχᾶδ, πρώτη ἡμέρα ἡ Κυριακὴ· γιέβμυλ-ισνέιν, δευτέρα ἡμέρα· γιέβμυλ-σελασέ, τρίτη ἡμέρα· γιέβμυλ-ἀρμπά, τετάρτη ἡμέρα· γιέβμυλ-χαμῖς, πέμπτη ἡμέρα· γιέβμυλ-τζουμαά, ἡμέρα παρασκευῆ· γιέβμυλ-σέπτ, ἡμέρα σάββατον, ἥτοι ἡμέρα ἀναπαύσεως.

Διότι καθὼς οἱ χριστιανοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ἑκάστοι ἡμέραν τινα τῆς ἐβδομάδος ὀρισμένην πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ ὁ Μωάμεθ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ μίαν τοιαύτην· μ' ὅλα ταῦτα, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἄλλων θρησκειῶν, ὥφειλε νὰ δείξῃ τοῖς ὁποδοῖς αὐτοῦ ἡμέραν διάφορον ἐκείνων, ἃς εἶχον καθιερώσει πρὸς τοῦτο αἱ εἰρημέναι θρησκείαι· ὅθεν ὡς τοιαύτην ἐξελέξατο τὴν παρασκευὴν, κληθεῖσαν ἐκ τούτου γιέβμυλ-δζουμαά, ἥτοι ἡμέραν συναθροίσεως. Διάφοροι λόγοι φέρονται διὰ τὴν παρὰ τοῦ Μωάμεθ προτίμησιν τῆς ἡμέρας ταύτης ἀντὶ ἄλλης τινός. Κατὰ τινες φαίνεται ὅτι ὁ προφήτης προτίμησε ταύτην, διότι πολὺ πρὸ αὐτοῦ ὁ λαὸς συνείθιζε νὰ συνέρχηται κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, καίτοι συνήρχετο οὐχὶ χάριν θρησκευτικῶν λόγων, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς πολιτικὸν σκοπόν. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκαλεῖτο πρότερον Ἑλ-Ἀρουμπά. Τινὲς λέγουσιν ὅτι ἐωρτάζετο ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐφθασεν ὁ Μωάμεθ εἰς τὴν Μεδινάν, εἰς ἣν εἰσῆλθεν ἡμέραν παρασκευὴν, ἄλλοι δὲ ὅτι ὁ Καάβ ἦν Ἀσβά, ἀρχηγὸς φυλῆς καὶ εἰς τῶν προγόνων τοῦ Μωάμεθ, ἔδωκεν εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην τὸ σημερινὸν αὐτῆς ὄνομα, διότι κατὰ ταύτην ὁ λαὸς συνείθιζε νὰ συνέρχηται ἐνώπιόν αὐτοῦ. Μεταξὺ

τῶν λόγων τούτων ἡδύνατό τις νὰ παρενείρῃ ὅτι μόνος ὁ Μωάμεθ ἐξελέξατο ταύτην τὴν ἡμέραν, διότι κατ' αὐτὴν ὁ Θεὸς κατέπαυσε τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας. Οἱ Ἀραβες τιμῶσι λίαν τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ ἀποδίδουσι αὐτῇ πλεῖσθ' ὅσα ἐγκώμια, ἀποκαλοῦντες αὐτὴν ἡγεμονίδα τῶν ἡμερῶν καὶ τὴν ἐξοχωτέραν πασῶν τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος, ἐφ' ᾧν ἀνατέλλει ὁ ἥλιος· διῶσχυρίζονται μάλιστα ὅτι ἡ ἐσχάτη κρίσις θέλει γείνει ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ θεωροῦσιν ὡς ἰδιαιτέραν πρὸς αὐτοὺς τιμὴν τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἠδδόκησε νὰ ὀρίσῃ τὴν παρασκευὴν ὡς ἡμέραν ἐορτῆς εἰς τοὺς μωαμεθανούς. Ἡ προσευχὴ τῆς παρασκευῆς λέγεται σελά-τουλ-δζουμαά, ἐξ οὗ καὶ ὁ ναὸς παρ' αὐτοῖς τζαμί, ἥτοι μέρος ὅπερ συναθροίζει τοὺς πιστοὺς, ἢ ἐνθα συνέρχονται πρὸς δημοσίαν λατρείαν.

Παραβάλλον τις τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸς τὰς παρ' ἄλλοις ἔθνεσι πρὸς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καθιερωμένας ἡμέρας, παρατηρεῖ ὅτι οἱ μωαμεθανοὶ δὲν εἶναι ἡναγκασμένοι νὰ ἐορτάζωσιν τὴν ἡμέραν ταύτην μετὰ τοσαύτης ἐορότητος, ὡς πράττουσι τοῦτο οἱ Ἑβραῖοι ἐορτάζοντες τὸ σάββατον καὶ οἱ χριστιανοὶ τὴν κυριακὴν· διότι ἐν τινι ἐδαφίῳ τοῦ Κορανίου (κεφ. ΞΓ') ῥητῶς ἐπιτρέπεται αὐτοῖς, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς προσευχῆς, καίτοι πολλοὶ τῶν λίαν εὐλαβῶν ἀποδοκιμάζουσι τὸ νὰ δαπανᾷται μέρος τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς κοσμικὰς ὑποθέσεις καὶ ἀπαιτοῦσιν νὰ ἀφιεροῦται ὁλόκληρος εἰς ἔργα τῆς μελλούσης ζωῆς.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἔστωσαν ἐρμηνευτικὰ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος καὶ τῆς παρασκευῆς παρ' Ἀραψι.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

(Δικαστὴς ἐν Κύπρῳ.)